

Stortingets Utenriks- og forsvarskomite

Oslo, 21.oktober 2016

Forslaget til statsbudsjett 2017 – forskning

Forskningsinstituttene Fellesarena organiserer de 48 selvstendige forskningsinstituttene som fyller kriteriene for basisbevilgning fra Forskningsrådet. I instituttsektoren har et velfungerende apparat for anvendt og målrettet forskning og problemløsning. Den anvendte forskningen er innrettet mot de store samfunnsutfordringene og bidrar til konkurransekraft, innovasjonsevne og omstilling i næringsliv og offentlig sektor. Forskningsinstituttene er viktige for mulighetene til å drive kunnskapsbasert politikkutforming og bidrar på en kostnadseffektiv måte til at kunnskapsgrunnlaget for politikk er basert på uavhengig, solid og oppdatert kunnskap. Evalueringer og studier viser at forskningsinstituttene holder høy faglig kvalitet, har stor vitenskapelig publisering og høyere siteringsfrekvens enn UH-sektoren, og er den sektoren som henter hjem størst andel av EU-midlene.

Vi takker for muligheten til å gi høringsinnspill til statsbudsjettet.

Forskningsinstituttene Fellesarena anmoder komiteen om å:

- Klargjøre at Stortinget vil legge til rette for langsiktig forskning som styrker kunnskapsgrunnlaget for Norges utviklingspolitiske satsinger.
- Øke bevilgningen på post 165.70 med 50 mill. kr for å finansiere slik forskning gjennom Forskningsrådet (NORGLOBAL-programmet).

Betydelig forskningsatsing, men nedgang på utenriks- og utviklingsfeltet

Forslaget til statsbudsjett legger opp til en realvekst i forskningsbevilgningene på 3,1%. Vi ser det som svært positivt at regjeringen vil legge til rette for kunnskapsbasert omstilling mot et mer innovativt, kunnskapsintensivt og bærekraftig næringsliv og samfunn.

På utenriks- og utviklingsområdet har imidlertid bevilgningene falt kraftig. Forslaget til bevilgning på posten *Forskning* (165.70) er 35 mill. lavere i 2017 enn i 2015 – en reduksjon på 20%. Budsjettene til Forskningsrådets program for utviklingsforskning (NORGLOBAL), som i stor grad finansieres over denne posten, har falt fra 70 mill. kr i 2013 til null i 2016. Budsjettet for 2017 legger opp til en videreføring av dette historiske bunnivået.

Norge har stort ansvar og gode forutsetninger for å bidra til kunnskapsutviklingen

Norge er en stor internasjonal aktør på bistandsfeltet. Med dette følger et betydelig ansvar for at våre innsatser er fundert på forskningsbasert kunnskap. Norge må derfor innta en sentral rolle også i kunnskapsutviklingen på feltet.

Vi har gode forutsetninger for å lykkes med dette. Over lang tid har Norge bygget opp gode kunnskapsmiljøer på utenriks- og utviklingsområdet. De utenrikspolitiske forskningsinstituttene (CMI, FNI, NUPI, PRIO) scorer svært bra i fagevalueringer og gjør det skarpt i internasjonal konkurranse. Det er nå fare for at deler av denne kompetansen vil forvitte.

Stopp i bevilgningene til langsiktig utviklingsforskning

I forslaget til statsbudsjett fornyer regjeringen sin forpliktelse til satsing på utdanning, helse, humanitær bistand, næringsutvikling og jobbskaping, klima, miljø og energi, samt menneskerettigheter og likestilling. Utenriksdepartementet finansierer i dag så godt som ingen langsiktig forskning i Norge på noen av disse satsingsområdene, med unntak av global helse. NORGLOBAL-programmet har ikke hatt midler til nye utlysninger på flere år. Dette viser at bevilgningen over post 165.70 er for liten til å finansiere langsiktig kunnskapsutvikling i Norge.

I vårsesjonen annonserte utenriksministeren i Stortinget at regjeringen vil legge fram en strategi for forskning på det utenriks- og utviklingspolitiske området tidlig i 2017. Det er et prisverdig initiativ. En forskningsstrategi vil imidlertid ha liten verdi med mindre den følges opp med midler til langsiktig forskning. Det er det altså ikke rom for innenfor de foreslåtte budsjetttrammene.

Betydelige konsekvenser

Konsekvensene av kraftige kutt i bevilgningene til utviklingsforskning vil bli store. Opphør av finansiering gjennom Forskningsrådet fører nå til stopp i aktivitet i forskningsinstitusjonene. Forskningsinstituttene rammes hardest. Instituttene henter 80-85% av sine inntekter fra løpende prosjekter, og kontinuitet og forutsigbarhet i bevilgningene er derfor avgjørende. Ved lengre bortfall av forskningsfinansiering vil instituttene måtte omstille seg til andre kunnskapsområder, og sterke kunnskapsmiljø vil forvitre.

Utenriksdepartementet inngikk i 2016 rammeavtaler med flere forskningsinstitutter om leveranser av oppdragsforskning. Dette er et viktig tiltak for å styrke dialogen mellom forvaltningen og forskningsmiljøene og bidra til økt bruk av forskningsbasert kunnskap. En forutsetning for at forskningsmiljøene skal levere oppdragsforskning av høy kvalitet, er imidlertid at de samtidig er engasjert i langsiktig forskningsarbeid på høyt internasjonalt nivå. Rammeavtaler for oppdragsforskning kan derfor ikke erstatte den langsiktige kunnskapsutviklingen gjennom Forskningsrådets prosjekter. Disse er komplementære, og begge deler må være til stede i et velfungerende kunnskapssystem.

Forslag til tiltak

På denne bakgrunn er det nå viktig at **Stortinget gir et tydelig signal om viljen til å legge til rette for langsiktig forskning på utviklingsområdet** – både for bidra til å løse de store utviklingsutfordringene og for å styrke kunnskapsgrunnlaget for norske utviklingspolitiske satsinger.

For å realisere dette anmoder vi komiteen om å **øke bevilgningen på post 165.70 med 50 mill. kr.** for å finansiere NORGLOBAL programmet i Forskningsrådet. NORGLOBAL dekker alle de store tematiske satsingene på utviklingsområdet med unntak av global helse, og 50 mill. kr anses derfor som et minimum og et utgangspunkt for senere opptrapping.

Vi ønsker komiteen lykke til i det videre budsjettarbeidet.

Vennlig hilsen

Lars Holden
Styreleder FFA